

EDUSKUNNAN VASTAUS 280/2002 vp

Hallituksen esitys uskonnonvapauslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä uskonnonvapauslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 170/2002 vp).

Valiokuntakäsittely

Perustuslakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (PeVM 10/2002 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Uskonnonvapauslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetyn uskonnonvapauden käyttämistä. Lisäksi laissa säädetään rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan perustamisesta ja toiminnan perusteista.

Evangelis-luterilaiseen kirkkoon ja ortodoksiseen kirkkokuntaan sovelletaan tätä lukua ja 3 lukua.

2 §

Uskonnollinen yhdyskunta

Uskonnollisella yhdyskunnalla tarkoitetaan tässä laissa evangelis-luterilaista kirkkoa, ortodoksista kirkkokuntaa ja 2 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröityä uskonnollista yhdyskuntaa.

3 §

Jäsenyys uskonnollisessa yhdyskunnassa

Jokaisella on oikeus päättää uskonnollisesta asemastaan liittymällä sellaiseen uskonnolliseen yhdyskuntaan, joka hyväksyy hänet jäsenekseen, tai eroamalla siitä.

Lapsen uskonnollisesta asemasta päättävät hänen huoltajansa yhdessä. Jos huoltajat eivät kuitenkaan lapsen syntymän jälkeen sovi lapsen uskonnollisesta asemasta, voi lapsen huoltajana toimiva äiti vuoden kuluessa lapsen syntymästä yksin päättää lapsen liittymisestä uskonnolliseen yhdyskuntaan. Jos tuomioistuin on lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 9 §:n 3 momentin nojalla päättänyt tehtävien jaosta lapsen huoltajien kesken toisin, noudatetaan kuitenkin tuomioistuimen päätöstä.

Viisitoista vuotta täyttänyt lapsi voi kuitenkin huoltajien kirjallisella suostumuksella itse liittyä uskonnolliseen yhdyskuntaan tai erota siitä. Kaksitoista vuotta täyttänyt voidaan liittää uskonnolliseen yhdyskuntaan tai ilmoittaa eron-

neeksi siitä vain omalla kirjallisella suostumuksellaan.

Evangelis-luterilaista kirkkoa ja ortodoksista kirkkokuntaa koskevassa lainsäädännössä voidaan säätää ja rekisteröidyn uskonnollisen yhdiskunnan yhdyskuntajärjestyksessä määrätä yhdiskunnan jäsenyyden edellytyksistä. Jäsenyyden edellytykseksi voidaan tällöin säätää tai määrätä, ettei henkilö ole samanaikaisesti muun uskonnollisen yhdiskunnan jäsen.

4 §

Liittymis- ja eroamismenettely

Henkilön, joka tahtoo liittyä uskonnollisen yhdiskunnan jäseneksi, tulee ilmoittaa siitä yhdiskunnalle.

Henkilön, joka tahtoo erota uskonnollisesta yhdiskunnasta, tulee ilmoittaa eroamisesta kirjallisesti yhdiskunnalle tai maistraatille. Henkilö katsotaan eronneeksi siitä päivästä lukien, kun yhdyskunta tai maistraatti on saanut eroamisilmoituksen.

Uskonnollisen yhdiskunnan tulee välittömästi ilmoittaa yhdiskunnan jäseneksi otetut ja yhdiskunnalle eroamisilmoituksen tehneet henkilöt väestötietolaissa (507/1993) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Ilmoituksen tulee sisältää henkilön täydellinen nimi, syntymäaika tai henkilötunnus sekä liittymis- tai eroamispäivä. Ilmoitus väestötietojärjestelmään voidaan tehdä kirjallisesti taikka tietoliikenneyhteyksin tai muutoin konekielisesti.

Maistraatin, jonka toimialueella henkilöllä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta, on viipymättä talletettava väestötietojärjestelmään tieto uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymisestä tai siitä eroamisesta ja toimitettava uskonnollisesta yhdiskunnasta eronneelle vahvistus eroamisesta. Maistraatin on viipymättä ilmoitettava uskonnolliselle yhdiskunnalle henkilöt, jotka ovat tehneet eroamisilmoituksen maistraatille.

Jos eroamisilmoitus on jätetty muulle kuin 4 momentissa tarkoitettulle maistraatille, on ilmoituksen vastaanottaneen maistraatin viipymättä toimitettava ilmoitus 4 momentissa tarkoitettulle maistraatille.

Tässä pykälässä maistraatille säädetyt tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa lääninhallitus.

5 §

Vala ja vakuutus

Joka lain tai asetuksen nojalla on velvollinen vannomaan valan tai antamaan vakuutuksen kunnian ja omantunnon kautta, voi uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumisesta riippumatta valintansa mukaan joko vannon valan tai antaa vakuutuksen. Vakuutus annetaan aina, jos se on säädetty velvoittautumisen ainoaksi muodoksi.

Edellä 1 momentissa säädetyllä tavalla menettellään myös silloin, kun todistajaa, asiantuntijaa tai muuta henkilöä voidaan lain tai asetuksen nojalla kuulla tai kuulustella valallisesti.

6 §

Uskonnon opetus

Oikeudesta saada uskonnon opetusta säädetään erikseen.

2 luku

Rekisteröidyt uskonnolliset yhdiskunnat

7 §

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdiskunnan tarkoitus ja toimintamuodot

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdiskunnan tarkoituksena on järjestää ja tukea uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen kuuluvaa yksilöllistä, yhteisöllistä ja julkista toimintaa, joka pohjautuu uskontunnustukseen, pyhänä pidettyihin kirjoituksiin tai muihin yksilöityihin pyhinä pidettyihin vakiintuneisiin toiminnan perusteisiin.

Yhdiskunnan tulee toteuttaa tarkoitustaan perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen.

Yhdiskunnan tarkoituksena ei ole taloudellisen voiton tavoittelu tai muuten pääasiassa taloudellisen toiminnan järjestäminen. Yhdiskun-

ta ei voi järjestää toimintaa, jota varten ei voida perustaa yhdistyslain (503/1989) mukaista yhdistystä tai jota varten yhdistys voidaan perustaa vain luvanvaraisesti.

8 §

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan perustaminen

Vähintään 20 henkilöä voi perustaa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan. Yhdyskunnan perustajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt.

9 §

Perustamiskirja

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan perustamisesta tehdään perustamiskirja, johon liitetään yhdyskunnan yhdyskuntajärjestys. Perustamiskirja on päivättävä ja sen allekirjoittavat 8 §:ssä tarkoitetut yhdyskunnan perustajat.

10 §

Yhdyskuntajärjestys

Yhdyskuntajärjestyksessä on mainittava:

- 1) yhdyskunnan nimi ja kotipaikkana oleva Suomen kunta;
- 2) yhdyskunnan 7 §:n mukainen tarkoitus ja toimintamuodot;
- 3) jäsenten ottamisesta yhdyskuntaan;
- 4) päätösvallan käyttämisestä yhdyskunnassa;
- 5) yhdyskunnan hallituksen jäsenten ja yhdyskunnan tilintarkastajien lukumäärä tai vähimmäis- ja enimmäismäärä sekä toimikausi;
- 6) yhdyskunnan tilikaudesta, tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä;
- 7) velvollisuudesta maksaa yhdyskunnalle jäsenmaksuja ja muita maksuja;
- 8) menettelystä muutettaessa yhdyskuntajärjestystä ja purettaessa yhdyskunta; sekä
- 9) varojen käytöstä yhdyskunnan purkautuessa tai lakatessa.

Jos yhdyskunnan päätösvaltaa yhdyskuntajärjestyksen mukaan käyttävät jäsenet yhdyskunnan kokouksessa, yhdyskuntajärjestyksessä on mainittava siitä, miten ja missä ajassa yhdyskunnan kokous kutsutaan koolle.

11 §

Jäsenet ja jäsenrekisteri

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsenenä voi olla yksityinen henkilö. Yhdyskunnan tulee pitää jäsenistään rekisteriä siten kuin siitä erikseen säädetään.

12 §

Hallitus

Rekisteröidyllä uskonnollisella yhdyskunnalla on hallitus, jossa on yksi jäsen tai useampia jäseniä. Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla hallituksen jäsenenä. Hallituksella on puheenjohtaja. Puheenjohtajalla ja vähintään puolella hallituksen muista jäsenistä on oltava kotipaikka Suomessa, jollei opetusministeriö myönnä lupaa poiketa tästä.

Hallituksen on lain, yhdyskuntajärjestyksen ja yhdyskunnan päätösten mukaisesti huolellisesti hoidettava yhdyskunnan asioita. Hallitus edustaa yhdyskuntaa.

Yhdyskuntajärjestyksessä voidaan määrätä, että hallitukselle kuuluvaa toimivaltaa käyttää muun niminen toimielin.

13 §

Paikallisyhteisöt

Yhdyskuntajärjestyksessä voidaan määrätä yhdyskunnan jakautumisesta seurakuntiin tai muihin paikallisyhteisöihin.

Paikallisyhteisö voidaan merkitä uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin asianomaisen yhdyskunnan kohdalle. Rekisteröidystä paikallisyhteisöstä on soveltuvin osin voimassa, mitä 11, 12, 14, 24—26 ja 28 §:ssä säädetään rekisteröidystä uskonnollisesta yhdyskunnasta.

Yhdyskuntajärjestyksessä tulee olla rekisteröidyistä paikallisyhteisöistä 10 §:n 1 momentin 1 ja 4—9 kohdassa sekä tarvittaessa 10 §:n 2 momentissa tarkoitetut määräykset.

Yhdyskuntajärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä, että kukin paikallisyhteisö antaa 3 momentissa mainitut määräykset tai osan niistä omissa paikallissäännöissään. Yhdyskuntajärjestyksessä on tällöin määrättävä, missä järjestyksessä paikallissäännöt vahvistetaan. Paikallissäännöt ja niihin tehtävät muutokset on alistettava yhdyskunnan hyväksyttäväksi yhdyskuntajärjestyksessä määrätystä menettelyssä.

14 §

Jäsenen maksuvelvollisuus

Rekisteröidystä uskonnollisesta yhdyskunnasta eronnut on velvollinen suorittamaan yhdyskunnalle yhdyskuntajärjestykseen perustuvan maksun, joka on erääntynyt maksettavaksi ennen eroamista. Yhdyskuntajärjestyksessä voidaan määrätä, että jäsen on velvollinen suorittamaan yhdyskunnalle yhdyskuntajärjestykseen perustuvan maksun, joka kohdistuu siihen kalenterivuoteen, jonka aikana jäsen on eronnut, ja josta on päätetty ennen eroamista.

15 §

Rekisteriviranomainen

Uskonnollisen yhdyskunnan rekisteröimistä päättää ja uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriä pitää Patentti- ja rekisterihallitus.

16 §

Uskonnollisen yhdyskunnan rekisteröiminen

Uskonnollinen yhdyskunta tulee rekisteröidä, jos yhdyskunta on perustettu tämän lain mukaisesti, yhdyskunnan yhdyskuntajärjestys ja hallinto ovat tämän lain säännösten mukaiset sekä yhdyskunnan nimi selvästi erottuu rekisteriin ai-

kaisemmin merkittyjen yhdyskuntien nimistä eikä nimi ole harhaanjohtava.

Kun yhdyskunta on merkitty uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin, Patentti- ja rekisterihallitus ilmoittaa tästä Väestörekisterikeskukselle, joka tallettaa väestötietojärjestelmään tiedon yhdyskunnan perustajien liittymisestä yhdyskuntaan. Ilmoitukseen liitetään perustajajäsenistä 4 §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot.

17 §

Rekisteröinnin oikeusvaikutukset

Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta ja sen rekisteröity paikallisyhteisö voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä olla asianosaisena tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa.

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti yhdyskunnan velvoitteista.

18 §

Perustamisilmoitus

Ilmoitus uskonnollisen yhdyskunnan rekisteröimiseksi tehdään kirjallisesti Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Ilmoitukseen tulee liittää 9 §:ssä tarkoitettu perustamiskirja ja yhdyskuntajärjestys. Ilmoituksen tulee sisältää yhdyskunnan hallituksen puheenjohtajan ja nimenkirjoittajien täydelliset nimet, osoitteet, kotikunnat ja henkilötunnukset, mahdolliset yhdistyslain 36 §:n mukaiset nimenkirjoitusoikeuden rajoitukset sekä 4 §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot yhdyskunnan perustajajäsenistä. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoitetaan syntymäaika.

Yhdyskunnan hallituksen puheenjohtajan on allekirjoitettava ilmoitus ja vakuutettava, että siinä mainitut tiedot ovat oikeat, että hallitus täyttää 12 §:n 1 momentissa mainitut vaatimukset ja että nimenkirjoittajat ovat täysivaltaisia.

19 §

Paikallisyhteisön perustamisilmoitus

Ilmoitus paikallisyhteisön rekisteröimiseksi tehdään kirjallisesti Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Ilmoitukseen tulee liittää mahdolliset paikallissäännöt. Ilmoituksen tulee sisältää paikallisyhteisön hallituksen puheenjohtajan ja nimenkirjoittajien täydelliset nimet, osoitteet, kotikunnat ja henkilötunnukset sekä mahdolliset yhdistyksen 36 §:n mukaiset nimenkirjoitusoikeuden rajoitukset. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoitetaan syntymäaika.

Yhdyskunnan hallituksen puheenjohtajan on allekirjoitettava ilmoitus ja annettava 18 §:n 3 momentissa tarkoitettu vakuutus.

Paikallisyhteisön merkitsemisestä rekisteriin on soveltuvin osin voimassa, mitä 16 §:n 1 momentissa säädetään uskonnollisen yhdyskunnan merkitsemisestä rekisteriin.

20 §

Muutos- ja purkautumisilmoitus

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan yhdyskuntajärjestyksen tai rekisteröidyn paikallisyhteisön paikallissääntöjen muutoksesta sekä yhdyskunnan tai rekisteröidyn paikallisyhteisön hallituksen puheenjohtajan ja nimenkirjoittajan vaihtumisesta tehdään kirjallinen ilmoitus (*muutosilmoitus*) Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Yhdyskuntajärjestyksestä tai paikallissääntöjä koskevaan muutosilmoitukseen tulee liittää muutettu yhdyskuntajärjestys tai muutetut paikallissäännöt. Yhdyskuntajärjestyksen tai paikallissääntöjen muutos tulee voimaan, kun se merkitään uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin.

Nimenkirjoittajan vaihtumisen katsotaan tulleen sivullisen tietoon, kun Patentti- ja rekisterihallitus on merkinnyt muutoksen uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin, paitsi jos käy selville, ettei sivullinen ole muutoksesta tiennyt eikä ole ollut velvollinen tietämään. Muutokseen voidaan ennen sen merkitsemistä rekisteriin vedota

vain sitä vastaan, jolla näytetään olleen muutoksesta tieto.

Yhdyskunnan hallituksen puheenjohtajan tai selvitysmiehen tulee tehdä yhdyskunnan tai rekisteröidyn paikallisyhteisön purkautumisesta ilmoitus (*purkautumisilmoitus*), josta käy ilmi, ketkä ovat toimineet selvitysmiehinä samoin kuin se, että selvitystoimet on saatettu loppuun.

Muutos- ja purkautumisilmoituksen merkitsemisestä rekisteriin on soveltuvin osin voimassa, mitä 16 §:n 1 momentissa säädetään uskonnollisen yhdyskunnan merkitsemisestä rekisteriin. Muutosilmoituksen tekemisestä, allekirjoittamisesta ja vakuutuksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 18 §:ssä säädetään perustamisilmoituksesta.

21 §

Ennakkotarkastus

Patentti- ja rekisterihallitus voi suorittaa yhdyskunnan tai sen perustajien hakemuksesta yhdyskuntajärjestyksen tai sen muutoksen tarkastuksen ennakolta, jos siihen on yhdyskunnan koon, yhdyskuntajärjestyksen muutoksen merkittävyyden tai muun sellaisen syyn vuoksi aihetta. Ennakkotarkastuksesta annettu päätös on sitova, jollei yhdyskunta ole muuttanut ennakkotarkastuksessa ollutta yhdyskuntajärjестystä. Päätös on voimassa kaksi vuotta sen antamisesta lukien.

Perustamis- ja muutosilmoituksessa on ilmoitettava ennakkotarkastusta koskevasta päätöksestä ja siitä, miltä osin yhdyskuntajärjестystä on muutettu ennakkotarkastuksen jälkeen.

Päätöksestä olla suorittamatta ennakkotarkastusta ei saa hakea muutosta valittamalla.

22 §

Uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin merkitävät tiedot

Uskonnollisten yhdyskuntien rekisteri käsittää tässä laissa tarkoitettut ilmoitukset liitteineen sekä uskonnollisista yhdyskunnista ja rekiste-

röidyistä paikallisyhteisöistä pidettävän luettelon.

Luetteloon merkitään:

- 1) yhdyskunnan nimi ja kotikunta;
- 2) ilmoituksen saapumispäivä ja laji, rekisteröintipäivä ja rekisterinumero;
- 3) yhdyskuntajärjestyksen määräys yhdyskunnan nimen kirjoittamisesta sekä hallituksen puheenjohtajan täydellinen nimi, osoite, kotikunta ja henkilötunnus tai syntymäaika ja samat tiedot muusta henkilöstä, jolla on oikeus yhdyskunnan nimen kirjoittamiseen yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa;
- 4) yhdyskuntajärjestyksen ja sen muutoksen ennakkotarkastus;
- 5) yhdyskunnan omaisuuden luovuttaminen konkurssiin ja konkurssimenettelyn päättyminen, yhdyskunnalle annettu varoitus ja väliaikainen toimintakielto, yhdyskunnalle valitut tai määrättyt selvitysmiehet tai uskotut miehet;
- 6) yhdyskunnan rekisteröidyistä paikallisyhteisöistä 1—3 ja 5 kohdassa tarkoitetut tiedot; sekä
- 7) muut rekisterin pitämisessä tarpeelliset tiedot.

23 §

Asiantuntijalautakunta

Opetusministeriö asettaa neljän vuoden toimikaudeksi ministeriön yhteydessä toimivan asiantuntijalautakunnan, jonka tehtävänä on antaa Patentti- ja rekisterihallitukselle lausunto siitä, ovatko uskonnollisen yhdyskunnan tarkoitus ja toimintamuodot 7 §:n mukaisia. Patentti- ja rekisterihallituksen tulee ennen rekisteröimistä pyytää edellä tarkoitettu lausunto uskonnollisen yhdyskunnan perustamisilmoituksesta, yhdyskunnan tarkoitusta ja toimintamuotoja koskevasta muutosilmoituksesta sekä vastaavista ennakkotarkastushakemuksista.

Lautakunnassa on kolme jäsentä. Jäsenistä yhden tulee edustaa uskontojen, yhden yhteiskunnallista ja yhden oikeudellista asiantuntemusta. Lautakunnan sihteerinä ja esittelijänä toimii opetusministeriön nimeämä virkamies. Lautakunta voi kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita ja

pyytää asianomaiselta yhdyskunnalta asian selvittämisen kannalta tarpeellisia selvityksiä.

Lautakunnan puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteerille maksettavista palkkioista ja korvauksista on voimassa, mitä niistä valtion komiteoiden osalta säädetään tai määrätään.

24 §

Rekisteristä poistaminen

Patentti- ja rekisterihallitus poistaa uskonnollisten yhdyskuntien rekisteristä yhdyskunnan, josta ei viimeksi kuluneen kymmenen vuoden aikana ole tullut ilmoitusta uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin, jollei osoiteta, että yhdyskunta harjoittaa edelleen toimintaansa.

Ennen rekisteristä poistamista yhdyskunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

25 §

Yhdyskunnan lakkauttaminen ja varoitus

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan kotipaikan alioikeus voi opetusministeriön, virallisen syyttäjän tai yhdyskunnan jäsenen kanteesta julistaa yhdyskunnan lakkautetuksi, jos yhdyskunta toimii olennaisesti vastoin lakia tai yhdyskuntajärjestyksessä määrättyä tarkoitustaan.

Jos yleinen etu ei vaadi yhdyskunnan lakkauttamista, voidaan yhdyskunnalle lakkauttamisen sijasta antaa varoitus.

26 §

Väliaikainen toimintakielto

Kun rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan lakkauttamista koskeva asia on tullut vireille, tuomioistuimien voi asiaa käsitellessään asianosaisten vaatimuksesta kieltää väliaikaisesti yhdyskunnan toiminnan, jos on todennäköistä, että yhdyskunta toimii 25 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Jos tuomioistuin on antanut väliaikaisen toimintakiellon, sen on joka kerta asiaa käsitellessään päätettävä kiellon voimassaolosta. Toimin-

takieltoa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

27 §

Yhdistyslain soveltaminen

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan sovelletaan soveltuvin osin seuraavia yhdistyslain säännöksiä rekisteröidyistä yhdistyksistä:

- 1) 5 §:n säännöksiä taloudellisesta toiminnasta;
- 2) 9 §:n säännöksiä kaksikielisyydestä;
- 3) 14 ja 15 §:n säännöksiä yhdistyksestä erottamisesta ja erottamismenettelystä;
- 4) 32—34 §:n säännöksiä yhdistyksen päätöksen moitteenvараaisuudesta, päätöksen mitättömyydestä ja täytäntöönpanokiellosta;
- 5) 36 §:n säännöksiä yhdistyksen nimenkirjoittajista;
- 6) 37 §:n säännöksiä esteellisyydestä;
- 7) 38 §:n säännöksiä tilintarkastuksesta;
- 8) 39 §:n säännöksiä vahingonkorvausvelvollisuudesta;
- 9) 40—42 §:n säännöksiä yhdistyksen purkautumisesta;
- 10) 45 §:n säännöksiä toiminnan lopettamisesta ja selvitysmiehistä;
- 11) 46 §:n säännöksiä laillisesta tuomioistuimesta;
- 12) 58 §:n säännöksiä vastuusta velvoitteista;
- 13) 60 §:n säännöksiä tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuudesta; sekä
- 14) 61 §:n säännöksiä omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin.

Jos päätösvaltaa rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa käyttävät yhdyskunnan jäsenet kokouksessa, erillisissä äänestystilaisuuksissa tai postitse taikka yhdyskunnan valtuutetut, päätösvalasta ja päätöksenteosta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä yhdistyslain 20 §:n 1 ja 2 momentissa, 21 §:ssä sekä 23—31 §:ssä säädetään, jollei yhdyskuntajärjestyksessä ole toisin määrätty.

Jollei hallitus ole yhdyskuntajärjestyksessä määrättyä aikana kutsunut koolle yhdyskunnan

kokousta tai järjestänyt muuta yhdyskuntajärjestyksessä määrättyä päätöksentekoa, yhdyskunnan jäsenen oikeudesta vaatia päätöksenteon järjestämistä noudatetaan soveltuvin osin, mitä yhdistyslain 20 §:n 3 momentissa ja 22 §:ssä säädetään.

Yhdyskuntajärjestyksestä on voimassa, mitä 1 ja 2 momentissa mainituissa säännöksissä säädetään rekisteröidyn yhdistyksen säännöistä. Uskonnollisten yhdyskuntien rekisteristä on voimassa, mitä 1 ja 2 momentissa mainituissa säännöksissä säädetään yhdistysrekisteristä.

3 luku

Erinäiset säännökset

28 §

Kokoontumislain soveltaminen harjoitettaessa uskontoa julkisesti

Tilaisuudesta, jossa harjoitetaan uskontoa julkisesti, on voimassa, mitä kokoontumislaisissa (530/1999) säädetään yleisestä kokouksesta, jollei tilaisuus kuulu uskonnollisen yhdyskunnan tunnusomaiseen toimintaan ja sitä järjestetä yhdyskunnan omissa tai niitä vastaavissa tiloissa.

29 §

Laiton uskonnollisen yhdyskunnan toiminnan jatkaminen

Joka tämän lain vastaisesti jatkaa lakkauteksi julistetun tai väliaikaiseen toimintakieltoon määrätyn rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan tai rekisteröidyn paikallisyhteisön toimintaa edustamalla yhdyskuntaa tai toimimalla sen puolesta taikka ottamalla uusia jäseniä yhdyskuntaan tai toimeenpanemalla yhdyskunnan kokouksen taikka muulla vastaavalla tavalla, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *laittomasta uskonnollisen yhdyskunnan toiminnan harjoittamisesta* sakkoon.

30 §

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsentietoja koskevan ilmoitusvelvollisuuden rikkominen

Joka laiminlyö 4 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *uskonnollisen yhdyskunnan jäsentietoja koskevan ilmoitusvelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon.

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsentietoja koskevan ilmoitusvelvollisuuden rikkomisesta voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte nostamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos ilmoitusvelvollinen on kehotuksen saatuaan täyttänyt velvollisuutensa tai jos rikkomus on muutoin vähäinen.

4 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

31 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait:

1) 10 päivänä marraskuuta 1922 annettu uskonnonvapauslaki (267/1922) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen;

2) Suomen kansalaisen oikeudesta olla maan palveluksessa uskontunnustukseensa katsomatta 10 päivänä kesäkuuta 1921 annettu laki (173/1921) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen;

3) valaa koskevien säännösten soveltamisesta 31 päivänä joulukuuta 1986 annettu laki (1051/1986); sekä

4) uskonnonvapauslain täytäntöönpanosta 29 päivänä joulukuuta 1922 annettu asetus (334/1922) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Kumotun uskonnonvapauslain 5 §:n 5 momentissa säädettyä kieltoa kuulua useampaan kuin yhteen uskontokuntaan sovelletaan kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

Kumotun uskonnonvapauslain 10 §:ää ja kumotun uskonnonvapauslain täytäntöönpanosta annetun asetuksen 7—9 §:ää sovelletaan viiden kuukauden ajan tämän lain voimaantulosta.

Mitä muussa laissa säädetään uskontokunnasta, koskee tämän lain voimaan tultua uskonnollista yhdyskuntaa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

32 §

Lain vastaiset määräykset

Jos ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan yhdyskuntajärjestyksessä on tämän lain vastaisia määräyksiä, on niiden sijasta noudatettava tämän lain säännöksiä.

33 §

Yhdyskuntajärjestyksen muuttaminen

Ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien tulee ottaa yhdyskuntajärjestykseensä 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetut tilintarkastajia sekä 6 kohdassa tarkoitetut tilikautta, tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä koskevat määräykset ja tehtävä niistä muutosilmoitukset kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta, jollei yhdyskuntajärjestyksessä ennestään ole tällaisia määräyksiä.

34 §

Lain voimaan tullessa vireillä olevan asian käsittely

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat ilmoitukset, jotka koskevat uskonnollisen yhdyskunnan rekisteröimistä ja yhdyskuntajärjestyksen, uskontunnustuksen tai uskonnonharjoitusmuodon muuttamista, käsittelee opetusministeriö aikaisemman lain mukaisesti. Opetusministeriö ilmoittaa päätöksistä kuitenkin Väestörekisterikeskuksen sijasta Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yhdyskunta voi lain vahvistamisen jälkeen muuttaa yhdyskuntajärjestystään noudattaen tämän lain säännöksiä ja tehdä siitä muutosilmoi-

tuksen Patentti- ja rekisterihallitukselle ennen lain voimaantuloa. Tällainen yhdyskuntajärjestyksen muutos merkitään rekisteriin lain voimaantulon jälkeen.

Laki

perusopetuslain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun perusopetuslain (628/1998) 13 § seuraavasti:

13 §

Uskonnon ja elämäntietomustiedon opetus

Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää oppilaiden enemmistön uskonnon mukaista uskonnon opetusta. Opetus järjestetään tällöin sen mukaan, mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan oppilaiden enemmistö kuuluu. Tähän uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvat oppilaat osallistuvat oman uskontonsa opetukseen. Oppilas, joka ei kuulu tähän uskonnolliseen yhdyskuntaan, voi huoltajan ilmoittettua asiasta perusopetuksen järjestäjälle osallistua mainittuun uskonnonopetukseen.

Vähintään kolmelle evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolmelle ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvalla oppilaalla, jotka eivät osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnon opetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta.

Muuhun kuin 2 momentissa mainittuihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvalla vähintään kolmelle oppilaalle, jotka eivät osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnonopetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta, jos heidän huoltajansa sitä pyytävät.

Jos oppilas kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhdyskuntaan, oppilaan huoltaja päättää, minkä uskonnon opetukseen oppilas osallistuu.

Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomalle oppilaalle, joka ei osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnonopetukseen, opetetaan elämäntietomustietoa. Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvalla oppilaalle, jolle ei järjestetä hänen oman uskontonsa opetusta, opetetaan huoltajan pyynnöstä elämäntietomustietoa. Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää elämäntietomustiedon opetusta, jos opetukseen oikeutettuja oppilaita on vähintään kolme.

Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumaton oppilas voi huoltajan pyynnöstä osallistua myös sellaiseen perusopetuksen järjestäjän järjestämään uskonnon opetukseen, joka oppilaan saaman kasvatuksen ja kulttuuritaustan perusteella ilmeisesti vastaa hänen uskonnollista katsomustaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Mitä 13 §:ssä säädetään uskonnollisesta yhdyskunnasta, sovelletaan sellaiseen tämän lain voimaan tullessa toimivaan uskonnolliseen yhdistykseen, jota perusopetuksen järjestäjä on pi-

tänyt tuolloin voimassa olleissa säännöksissä tarkoitettuna uskontokuntana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

lukiolain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lukiolain (629/1998) 9 § seuraavasti:

9 §

Uskonnon ja elämäncatsomustiedon opetus

Koulutuksen järjestäjän tulee järjestää opiskelijoiden enemmistön uskonnon mukaista uskonnon opetusta. Opetus järjestetään tällöin sen mukaan, mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan opiskelijoiden enemmistö kuuluu. Tähän uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvat opiskelijat osallistuvat oman uskontonsa opetukseen. Opiskelija, joka ei kuulu tähän uskonnolliseen yhdyskuntaan, voi halutessaan osallistua mainittuun uskonnonopetukseen.

Vähintään kolmelle evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolmelle ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvalla opiskelijalla, jotka eivät osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnonopetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta.

Muuhun kuin 2 momentissa mainittuihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvalla vähintään kolmelle opiskelijalle, jotka eivät osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnonopetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta, jos opiskelijat sitä pyytävät.

Jos opiskelija kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhdyskuntaan, opiskelija päättää, minkä uskonnon opetukseen hän osallistuu.

Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomalle opiskelijalle, joka ei osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnonopetukseen, opetetaan

elämäncatsomustietoa. Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvalla opiskelijalle, jolle ei järjestetä hänen oman uskontonsa opetusta, opetetaan hänen pyynnöstään elämäncatsomustietoa. Koulutuksen järjestäjän tulee järjestää elämäncatsomustiedon opetusta, jos opetukseen oikeutettuja opiskelijoita on vähintään kolme.

Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumaton opiskelija voi osallistua myös sellaiseen koulutuksen järjestäjän järjestämään uskonnon opetukseen, joka opiskelijan saaman kasvatuksen ja kulttuuritaustan perusteella ilmeisesti vastaa hänen uskonnollista katsomustaan.

Opiskelijalle, joka aloittaa lukiokoulutuksen 18 vuotta täytettyään, opetetaan hänen valintansa mukaisesti joko uskontoa tai elämäncatsomustietoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Mitä 9 §:ssä säädetään uskonnollisesta yhdyskunnasta, sovelletaan sellaiseen tämän lain voimaan tullessa toimivaan uskonnolliseen yhdistykseen, jota koulutuksen järjestäjä on pitänyt

tuolloin voimassa olleissa säännöksissä tarkoitettuna uskontokuntana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

kirjanpitolain 1 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 529/1998, uusi 5 a kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Kirjanpitovelvollisuus

Jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa, on tästä toiminnasta kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitovelvollisia ovat kuitenkin aina:

5 a) rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta ja sen rekisteröity paikallisyhteisö;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain mukainen kirjanpitovelvollisuus koskee ensimmäisen kerran lain voimaantulon jälkeen ensiksi alkavaa tilikautta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 2003